

Museiföreningen Anten - Gräfsnäs Järnväg Verksamhetsberättelse 2002

Styrelsen för museiföreningen Anten - Gräfsnäs Järnväg vill på detta sätt framlägga en verksamhetsberättelse för år 2002.

Berättelsen gör inget anspråk på att vara en komplett redovisning över vad som hänt inom föreningen under 2002, utan styrelsen har valt att peka på vissa huvudområden och mer omfattande frågor som hanterats under året.

Styrelsen

Styrelsen har under året bestått av:

Per-Olof Söderpalm	<i>Ordförande</i>
Patrik Engberg	<i>Vice ordförande tom 2002-03-23</i>
Jan Olsson	<i>Sekreterare tom 2002-03-23, vice ordförande from 2002-03-23</i>
Claes Janson	<i>Sekreterare from 2002-03-23</i>
Gunnar Larsson	<i>Ledamot</i>
Marcus Jacobson	<i>Ledamot</i>
Gustav Sandin	<i>Suppleant</i>
Olof Brandelid	<i>Suppleant from 2002-03-23</i>

Styrelsen har haft 13 protokollförda sammanträden under året.

Övriga befattningshavare

Övriga befattningshavare har varit:

Kassör	Ylva Bokgren	
Trafikchef:	Patrik Engberg	
Banchef	Gunnar Larsson	
Maskinchef	Hanna Nilsson	<i>tom 2002-05-31</i>
	Marcus Jacobson	<i>from 2002-06-29</i>
Fastighetschef	Lars Johansson	
Sponsor- & PR-ansvarig	Per-Åke Lampemo	
Medlemsansvarig	Lars Gustafsson	
AGJ Förlag	Per-Axel Bergquist	

Föreningens handlingar

Större delen av föreningens handlingar finns numera samlade i föreningsexpeditionen i Antens stationshus.

Arbetet med att scanna in protokoll mm och att sammanställa dessa i en databas fortsatte under året. All inkommande post till föreningen diarieförs.

Expeditionsrummet har fungerat som sammanträdesrum.

Föreningens ekonomi

Arbetet med att återbetala de så kallade medlemslånen har under året i stort sett slutförts, med undantag för Kvarnabohallslånet. Vår målsättning är att lösa även detta så snart lagfartsfrågan är löst.

Ekonomi har löpande följts upp under året och avstämning av föreningens ekonomiska situation har skett i samband med styrelsemötena och i nära samarbete med de ansvariga avdelningscheferna.

Vid genomgång av budgeten i samband med byggstarten av verkstaden kunde vi omfördela cirka 100 000 kr.

För att finansiera verkstadsbygget har föreningen upptagit ett byggnadskreditiv på 1 miljon kronor. 2002-12-20 beviljade Sparbanken Alingsås Stiftelse för Kultur och Hälsa föreningen 500 000 kr för utbyggnad av lok- och vagnverkstad.

Föreningens ekonomi är tillfredsställande.

Närmare redovisning av föreningens ekonomiska situation tillsammans med kassörens kommentarer finns att läsa under balans- och resultatredovisningen för år 2002.

Byggnadsminnesförklaringen

Arbetet med en eventuell byggnadsminnesförklaring av järnvägen avstannade i viss mån då Riksantikvarieämbetet avstyrkte ansökan. Dock är inte arbetet fullständigt avslaget. Länsstyrelsen i Västra Götalands Län besökte AGJ under hösten för att på ort och ställe bilda sig en uppfattning om järnvägen. Vi, och Länsstyrelsen, hyser gott hopp om att byggnadsminnesförklaringen kan bli beviljad i framtiden.

Jernvägsnytt

Huvudansvaret för tidningen Jernvägsnytt har under året innehaft av Patrik Engberg. Tidningen har under året utkommit med fyra nummer, i enlighet med utgivningsplanen. Dessutom har nummer 3-4/2001 utkommit.

Föreningens hemsida

Föreningens hemsida på internet (www.agj.net) är en del av föreningens officiella ansikte utåt.

Ansvar för hemsidan har styrelsen delegerat till Gustav Sandin och Claes Janson. Hemsidan uppdateras regelbundet och har haft nästan 40 000 besökare under det gångna året.

Verkstadsbygget

Den första oktober tog verkstadsbygget förnyad fart. Föreningen har anlitat Darhedens Mekaniska samt Byggtjänst i Främmestad för att uppföra etapp 1 och 2. Styrelsen har utsett Anders Johansson till projektledare för bygget.

Vid årsskiftet var etapp 1 och 2 uppförda.

Sammanfattning och avslutning.

Styrelsen blickar tillbaka på ett mycket arbetsamt men positivt verksamhetsår. Vår målsättning att betala tillbaks medlemslånen, nystarta verkstadsbygget och återställa utgivningstakten för Jernvägsnytt har uppnåtts. Vi har arbetat med att förbättra administrationen inom föreningen och i styrelsearbetet.

Styrelsen vill framföra ett stort tack till alla som har stött AGJ, alla medlemmar, Västra Götalandsregionen, Alingsås kommun samt Sparbanken i Alingsås som med sina bidrag har möjliggjort verkstadsbygget.

Ett tack även till alla som har ställt upp i vår trafik, alla aktiva samt Turistbyrån i Alingsås som har hjälpt oss med information och gruppresebokning.

Styrelsen ser med stor tillförsikt framtiden an!

Anten 2003-03-14

STYRELSEN

Per-Olof Söderpalm

Patrik Engberg

Gustav Sandin

Jan Olsson

Gunnar Larsson

Claes Janson

Marcus Jacobson

Olof Brandelid

Trafikavdelningen

Sommarsäsongen 2002, föreningens 32:a trafiksäsong, är nu över. Det har varit en bra säsong. Trafikintäkterna har i stort sett följt budget. Däremot har caféintäkterna ökat kraftigt. Vi har totalt dragit in över 930 000 kr under sommaren. Ett mycket bra resultat som alla som har varit delaktiga skall vara mycket stolta över.

Årets trafiksäsong

Årets trafiksäsong har omfattat 42 trafikdagar fördelat på 8 skolresedagar, 17 tis-/ torsdagar och lördagar samt 17 söndagar. Utöver detta har vi kört extratåg vid 11 olika tillfällen.

Föreningen har samarbetat med Alingsås Turistbyrå som har skött gruppresebokningen. Under skolresetrafiken har vi haft ca 4700 passagerare, en ökning med drygt 30%. Detta skall jämföras med ca 4000 besökare på 12 trafikdagar år 2000 och ca 3700 besökare på 10 dagar år 2001. För att klara skolresedagarna fick vi växla ihop ett tåg med 405 sittplatser - det var på håret att det var hinderfritt. Det är det längsta persontåg vi kan ha.

Precis som tidigare år har vi haft tre tågsätt igång, det ”stora tåget”, ”lilla tåget” och rälsbussståget. I det lilla tåget, det kallas så för att det bara går två turer till Gräfsnäs under söndagar med två ångtåg, har 3:an varit dragkraft med enbart trävagnar i tåget. Det stora tåget har haft 24:an som dragkraft och blandad trä- och plåtvagnar.

Vi har haft de två roslagsbanevagnarna som insatsförstärkning i ordinarie trafik. De har dock inte behövts vilket har inneburit att de har stått stilla bortsett från skolresetrafiken. De båda vagnarna är bra att ha under skolresetrafiken men är inte så roliga då de har inbyggda plattformar.

Biljetterna för vår verksamhet har även i år gjort på ett förtjänstfullt sätt av vår medlem Kent Johansson via tryckeriet NP-tryck.

Personalsituationen

Personalsituationen har varit något bättre än föregående säsong. Det har tillkommit ett flertal nya aktiva som är hjärtligt välkomna till föreningen. Årets personalbokning har delats mellan fyra personer och vi behövde inte dra in ett enda tåg på grund av personalbrist. Ett fåtal indragningar har vi haft då rälsbussarna inte alltid ville lyda sin förare. Det har varit ett slitsamt arbete för våra personalbokare som, förutom trafikchefen, har varit Gunnar Larsson, Olof Brandelid och Gustav Sandin. Ett stort tack till dem.

Tågmöten i Kvarnabo

Årets tågmöten har alltid legat i Kvarnabo, detta har gett en trevlig trafik med tågmöten mellan ångtåg och rälsbuss respektive ångtåg och ångtåg. Det har inneburit att vi inte har haft en fullt så stressig tidtabell med spetsmöten i bla Anten, något som vårt gamla ställverk inte riktigt klarar av.

Dock är personalutrymmet i Kvarnabo något spartanskt, milt uttryckt. Detta beroende på att vi inte har haft tillgång till mer än expeditionen och väntsalen då resten av huset har varit uthyrt. Detta har inneburit att tjänstgörande personal inte har haft tillgång till rinnande vatten eller riktig toalett. En översyn av föreningens lokaler pågår för närvarande och redan till nästa säsong skall det nog kunna bli bättre för tågklararen i Kvarnabo.

Riddarspelen i Gräfsnäs

AGJ har haft ett samarbete med Riddarföreningen vilket har utmynnat i samannonsering samt att tiderna för riddarspelet lades så att det passar till våra tåg. Riddarspelen hölls traditionsenligt första helgen i juli och passade så att besökarna kunde åka med vår avgång klockan 13 från Anten och hem igen klockan 16.15. På ettåget följde det även med några av riddarna som gick runt i tåget och gjorde reklam för spelen. Det var mycket uppskattat och söndagen blev en av säsongens bästa dagar med över 40 000 kr i intäkter.

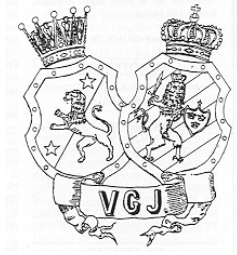
Museibanans Dag

Museibanans Dag har lika traditionsenligt hållits första helgen i juli men inte i år. För att inte de två stora arrangemangen skulle krocka så flyttade vi Museibanans Dag till sista helgen i juli istället. Detta visade sig vara ett lyckokast. Museibanans Dag blev den bästa trafikdagen på säsongen med över 40 000 kr i intäkter.

Under dagen körde vi med extratåg i form av Tp-loksdraget tåg. Första tåget gick redan klockan 10.00 med Tp, tre godsvagnar och vagn 10 och gick endast till Kvarnabo och tillbaka. Därefter tog det en tur mitt på dagen upp till Gräfsnäs. Vi trodde väl aldrig att det skulle vara såpass populärt med Tp. Tåget var fullt, och då menar vi fullt!!! Även när tåget kom tillbaka och undanväxling gjordes stod det mycket folk på plattformen och bara njöt av att lyssna.

Slutligen vill föreningen framföra ett tack till all personal för deras insats under den gångna trafiksäsongen – ingen nämnd, ingen glömd.

*Patrik Engberg
Trafikchef*

Maskinavdelningen

Ånglok:

BLJ6 togs under hösten 2001 in i verkstaden för i första hand byte av stortuber. Utöver själva tubbytet har samtliga bärfjädrar reoverats, främre luftvägsventilen på vänster slidskåp har nyttillverkats, och när detta skrivs pågår utbyte av samtliga pinnbultar till armaturen i hytten samt byte av två stagbultar.

VGJ 24 har varit huvudtrafiklok under året och har efter översyn av regulatorn fungerat alldeles utmärkt. Luftpumpen har fått en rejäl genomgång, där en helt ny kolvstång tillverkats på egen verkstad. Även en turbogenerator har efter reovering monterats upp och kopplats in provisoriskt. Loket är nu också försett med tryckluftssandning, vilket kan vara praktiskt under regniga dagar.

ROJ 3 har varit andralok under högsäsongen, men är nu definitivt avställd. Detta på grund av de mycket dåliga vattentankarna. Dessutom är pannan mogen för utvändigt besiktning innan loket kan tas i bruk igen.

ROJ 5 har stått i museihallen hela sommaren och kommer inte i trafik igen förrän takstegen är utbytta.

Diesellok:

Z4p nr 405 (AGJ 6) målades om under våren men fick ställas av på senhösten på grund av kopplingshaveri.

HBA 2 har fått nya ställameller till kardanen och kom i trafik strax före jul. Det har också försetts med en kraftig motorvärmare vilket gör loket lättstartat även i kallt väder.

Tp 3500 kom i trafik under sommaren efter en längre tids revision. Båda Tp-loken har använts under året, dock ej samtidigt.

Rälsbussar:

Såväl **Y01p 102** samt **YB05p 103** har fungerat utan några större komplikationer under året.

Personvagnar:

I stort sett har endast normal tillsyn utförts. Ett antal teakvagnar har fått sin panel oljad under sommaren.

Godsvagnar:

Två öppna vagnar, fd **NKIJ O 1624** och **O 1922**, genomgick enklare revision innefattande viss ommålning och omplankning av golv under våren.

Övrigt:

Städning och sortering av maskinavdelningens inventarier pågår kontinuerligt. Det påbörjade färdigställandet av den nya verkstaden innebär ett stort steg i rätt riktning, då särskilda förrådsutrymmen nu kommer att inredas.

Marcus Jacobson
Maskinchef

Fastighetsavdelningen

Verksamheten inom fastighetsavdelningen har under året allt mer kunnat koncentreras till arbete med fastigheterna efter att det tidigare till största delen handlat om att få fram uppgifter och besked kring olika avtal, kontrakt och andra överenskommelser som lär finnas mellan AGJ och andra personer/organisationer. Ett stort och viktigt projekt som berör fastighetsavdelningen är uppförandet av vår nya verkstad. Eftersom detta blivit det viktigaste projektet för föreningen under året har andra mindre fastighetsprojekt som skulle kunna ta kraft m.m. från huvudprojektet fått stå tillbaka. Detta gäller även ställningstagandet i vissa framtidsfrågor som berör våra fastigheter och områden.

Administration

Framtidsplaneringen

Under våren togs ett utkast fram som berörde utvecklings- och underhållsplaner för de kommande fem åren för såväl stationsområdet i Gräfsnäs som Kvarnabo. Bakgrunden till detta var att i de kommande budgetarbetena ha ett "hum" om vilka behov och önskemål som kan finnas avseende dessa stationsmiljöer. Förslaget redovisades för styrelsen under försommaren 2002 varefter avsikten var att detta skulle redovisas för medlemmarna för synpunkter. Under sensommaren påbörjades därefter verkstadsbygget och CFa tog då en underhandskontakt med styrelsen och informerade om att det var hans avsikt att avvakta med att presentera förslagen för medlemmarna tills verkstadsbygget avslutats. Allt för att inte splittra föreningen i diskussioner rörande Kvarnabo och Gräfsnäs när alla krafter behövs för att genomföra verkstadsbygget. Det bedömdes även att eventuella investeringsmedel för satsningar i Kvarnabo och Gräfsnäs troligen inte gick att uppbåda i nuläget då medlen behövdes till verkstadsbyggnationen. Redovisningen och presentationen av förslagen har därefter fått anstå tills efter våren 2003.

Sophanteringen

Genom de förändrade avtal som vi tecknade förra året kan vi i år se att kostnaderna för den normala soptömningen minskat. Vi kan dock konstatera att det kostar att bli av med det skräp som produceras vid AGJ. En container med osorterade sopor kostar idag flera tusen kronor.

Elleveranser

AGJ har klarat sig relativt bra från att drabbas av den elprishöjning som skedde under hösten. Dock har vår förbrukning stigit och därmed kostnaderna, men detta kan till stor del skyllas på det pågående verkstadsbygget som stundtals krävt en hel del ström. Dels i samband med pågående arbeten men även för driften av olika tork- och värmeaggregat. Det är dock på plats att påpeka att vi inom det snaraste måste se över hur vi tänker oss uppvärmningen av bl.a. verkstadsbyggnaden och föreningslokalen "Paradiset" i framtiden. Pannorna i såväl verkstaden som "Paradiset" bedöms vara inne på sista versen och vi bör hitta något bra system för att klara topparna i uppvärmningsbehoven.

Lagfarter och servitut

Under året har vi fått lagfart på vår bana mellan Brobackatunneln och Gräfsnäs. Vi är dessutom numera lagfarna ägare till ett markområde som sträcker sig från spårslutet i Gräfsnäs och fram till gamla landsvägen. Kvarnabohallen som föreningen inköpte 1995 av Kent Alm fortsätter att sätta myror i huvudet på ansvariga inom föreningen. Såsom påpekades i föregående verksamhetsberättelse så saknades lagfart för hallen, d.v.s. AGJ var ej registrerad ägare för densamma trots att vi erlagt köpeskillingen.

Efter lantmäteriförrättning 2001, ansökte AGJ 2002 om lagfart för vår förvärvade fastighet, men fick då svar från inskrivningsmyndigheten att säljaren ej är lagfaren ägare till fastigheten och den aktuella byggnaden. Det visar sig då att hela den gamla sågverksfastigheten, där Kvarnabohallen ingår som en del, sålts 1998 av Kent Alm till ett bolag drivet av samma person. I samband med denna försäljning har inte hallen på grund av ett förbiseende undantagits i köpehandlingarna, utan denna har således sålts ytterligare en gång. Den nya ägaren har därefter sökt och fått lagfart på hela fastigheten inklusive Kvarnabohallen. Där står vi idag och vi försöker tillsammans med Kent Alm att reda ut det hela. Problemet f.n. är inskrivningsmyndigheten, men vi hoppas på en lösning under 2003.

Avloppsproblematiken i Anten

Såsom nämndes i verksamhetsberättelsen 2001 så har föreningen krav på sig att förbättra avloppssystemet från stationshus och besökartoiletter i Anten. Olika lösningar har diskuterats bl.a. någon form av ett minireningsverk. Löpande diskussioner med Miljö- och Hälsoskyddsnämnden har förts och vi har under 2002 tömt trekammarbrunnen på stationsområdet med hjälp av slamsugningsbil ett antal gånger. Brunnen rymmer 10 kubikmeter. Arbetet pågår med att få fram en lösning och förhoppningsvis skall detta resultera i en lösning under 2003.

Externa fastigheter

"Essunga station" inköptes av AGJ för några år sedan efter det att ett antal medlemmar bidragit med en stor del av inköpskostnaden. Tyvärr kom byggnaderna på det f.d. stationsområdet efter ett tag att vålla föreningen en hel del arbete och även en hel del "badwill". I verksamhetsberättelsen 2001 redovisade föreningen sin avsikt att avyttra fastigheten och vi försökte därefter att "bli av med" fastigheten bl. a. till Essunga kommun men detta lyckades inte. I stället fick föreningen ett vitesföreläggande om att fastigheten måste renoveras och området städas upp senast under sensommaren 2002. Intresset för att köpa fastigheten var dock svalt då Essunga stationssamhälle var ett problemområde och samhället figurerade mycket i lokalpressen under 2001 och 2002. Det klagades på mängden av stöld- och våldsbrott i samhället. I mitten på juni månad lyckades dock föreningen sälja fastigheten till en köpare som deklarerade att denne hade för avsikt att renovera fastigheten och bevara byggnaderna för framtiden. Köpeskillingen blev låg, en krona, men alternativet hade varit att föreningen fått lägga ut ganska stora kostnader för att iordningställa byggnaderna och området utan en chans att få tillbaka dessa. Pengar som nu istället kan användas till att iordningställa byggnader utefter AGJ. Det är dock beklagligt att vi inte lyckades förvalta den gåva som vi fått, men det visade sig att hela projektet kostade mer än det smakade. Förhoppningsvis skall byggnaderna nu vara i goda händer.

Stationsmiljöer

Några mer omfattande arbeten på stationsmiljöerna annat än städning, gräsklippning och liknande har ej utförts under året. Dock har den anslagstavla som tidigare stått på gräsmattan intill f.d. kiosken i Anten flyttats till en mer historisk och praktisk placering närmare stationshuset.

Fastighetsunderhåll

Museihallen

Arbetet med golvläggningen i museihallen har fortsatt under året under Kenneth Lindgrens trägna ledning. Golvläggningen är nu i det närmaste klar. Vad som återstår är inkoppling av el samt en större städning i hallen.

Cafébyggnaden

Fastighetsavdelningen största "egna" arbete under året var ombyggnationen av caféet i Anten. För att underlätta samordningen av främst personalen beslöts att kioskverksamheten skulle slås samman med caféverksamheten och någon form av "butik" med öppen exponering av varor skulle införas. Detta innebar att cafélokalen behövdes göras om och detta skedde under vintern/våren 2002. I samband med detta gjordes även en del investeringar i form av maskiner. För att underlätta förvaringen av främst glass och dricka röjdes mittenutrymmet i uthuset i Anten ur och här placerades buffertlager för såväl dricka som glass.

Föreningslokalen "Paradiset"

Två rum har renoverats under året och ombyggnationen av entréutrymmet i bottenvåningen har påbörjats. Otaliga mängder med "skräp" har också förpassats från huset.

Verkstaden

Verkstadsbyggnationen redovisas på annat håll i denna verksamhetsberättelse men beträffande underhållsåtgärder kan nämnas att värmesystemet i verkstaden setts över, en ny skorsten anskaffats och monterats (den gamla var totalt slut) och låssystemet bytts ut. Ett inbrottsförsök skedde under julhelgen. Gärningsmännen kom ej in i själva verkstaden utan enbart i den nya delen samt att man försökte bryta sig in i den container som Maskinavdelningen disponerar på innergården. Något tillgrepp har ej kunnat konstateras.

Kiosken

Efter det att kiosken tömts på sin verksamhet påbörjades renoveringen av själva kioskbyggnaden. Golvet revs ur och det kunde konstateras att de flesta bottensyllarna var uppruttna. För att komma åt att byta ut dessa samt att justera grunden på byggnaden planerades att lyfta undan byggnaden och ställa den vid sidan av befintlig slipersgrund medan renoveringen genomfördes. Emellertid kom trafiksäsongen mellan och därefter verkstadsbygget, varför arbetet fått skjutas upp till våren 2003. Förhoppningsvis skall de yttre arbetena vara avslutade innan trafikstarten 2003.

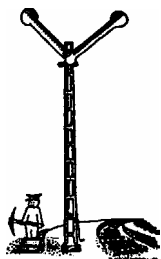
Godsmagasinet

En stor städningsaktion har genomförts. Tyvärr har flera därefter upptäckt att det fanns fria ytor i huset varför detta på nytt belamrats med diverse föremål. En ny städningsinsats planeras under 2003.

Telefonkiosken i Anten

Kiosken har berövats sin automattelefon då Telia inte längre vill stå för kostnaderna för denna. Vi har ej trots kontakter lyckats att få Telia på andra tankar.

Lars Johansson
Fastighetschef

Banavdelningen

Bana:

Årets kraftansträngning genomfördes under några vårdagar då vi akut behövde åtgärda banvallen vid bron i Kvarnabo. Detta efter ett skred orsakat av kraftigt regn. Under några hektiska dagar grävde vi ut södra brofästet för att kontrollera eventuella sättningsskador innan återfyllning skedde med bergmassor.

Banarbetsveckan har traditionsenligt genomförts under vecka 16 då huvuddelen av plogningen och spårriktningen genomfördes.

Huvudinsatsen har skett i mellan Kvarnabo och Gräfsnäs samt i och omkring de s.k. Snasenkurvorna. Plogning har skett i Snasenkurvorna och ned till Arelid.

På banan har under året bytts cirka 400 slipers och under året har spårriktaren riktat upp cirka 4 kilometer spår.

Signal:

Arbetet har under året fortsatt med ombyggnationen av ställverket i Anten och installationen olika spårledningarna på Antens bangård. Arbetet har nu kommit så långt att delar av ställverket planeras att kopplas in före trafiksäsongen 2003.

Gunnar Larsson

Banchef